

9. "Modeling of effective financial activity of OTG local self-government bodies in the conditions of decentralization." chrome-extension://efaidnbmninnibpcapjpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fdecentralization.gov.ua%2Fuploads%2Flibrary%2Ffile%2F568%2F4.pdf&clen=864311&chunk=true. Accessed 02.06.2022.

УДК 338.26

doi: 10.15330/apred.2.18.46-56

Сологуб С.І.

ОЦІНКА СТАНУ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОТГ

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра теоретичної і прикладної економіки,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: 0990630085,
e-mail: styartsave959@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0003-4802-037X

Анотація. Стаття спрямована на дослідження оцінки стану розробки стратегій соціально-економічного розвитку ОТГ у контексті реалізації реформи децентралізації. Актуалізація необхідності у дослідженні зумовлена, передусім, тим, що серед науковців немає єдиної позиції щодо оцінки розробки стратегій, а більшу увагу зорієнтовано на процес реалізації стратегії, що із урахуванням сучасного стану потребує більш глибокого дослідження. Тому дане дослідження націлено на здійснення оцінки стану розробки стратегій розвитку ТГ на прикладі Калуського району на основі порівняльного та контент-аналізу з метою виявлення реального стану розробки стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад в умовах реалізації реформи децентралізації.

Оцінку стану стратегій громад проведено на прикладі Калуського району Івано-Франківської області, до якого входить 13 територіальних громад із 162 населеними пунктами. У процентному співвідношенні результатів дослідження стану розробки стратегій соціально-економічного розвитку громад Калуського району маємо наступну ситуацію: 54% територіальних громад мають розроблену стратегію, 23 % - стратегії на стадії розробки, та 23% громад ще не має в наявності розробленої стратегії. Якщо визначати причини такої ситуації, то залежність між датою створення ОТГ та станом розробки стратегії не в повній мірі підтримується.

Проведена оцінка стратегій у частині стану розробки була зорієнтована на оцінку сформованості стратегічного бачення та цілей, відповідності нормативним документам, які регламентують розвиток регіону, а також наявності певних особливостей й додаткових інструментів, що сприятимуть успішній реалізації стратегії. Також виявлено, що не у всіх громадах є сформована стратегія як комплексний документ, у якому відображено перспективне бачення соціально-економічного розвитку громади, а тим більше не у всіх можна віднайти передумови, для забезпечення підвищення інвестиційної привабливості об'єднаних територіальних громад, що в сучасних умовах обмеженості ресурсів та викликів є важливим чинником забезпечення існування й сталого розвитку громади на засадах підвищення їх інвестиційної привабливості.

Ключові слова: стратегія, соціально-економічний розвиток, об'єднані територіальні громади, ОТГ, громада, розробка стратегій, децентралізація.

**ASSESSMENT OF THE STATE OF DEVELOPMENT OF STRATEGIES FOR
SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF UTC**

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Theoretical and Applied Economics,
Shevchenko street, 57, Ivano-Frankivsk,
76018, Ukraine,
tel.: 0990630085,
e-mail: styartsave959@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0003-4802-037X

Abstract. The article is aimed at studying the assessment of the state of development of strategies for socio-economic development of UTC in the context of decentralization reform. The actualization of the need for research is primarily due to the fact that among scientists there is no single position on the evaluation of strategy development, and more attention is focused on the process of implementing the strategy, which requires more in-depth research. Therefore, this study aims to assess the state of development of TC development strategies on the example of Kalush district on the basis of comparative and content analysis to identify the real state of development of socio-economic development strategies of local communities in the implementation of decentralization reform.

The assessment of the state of community strategies was carried out on the example of Kalush district of Ivano-Frankivsk region, which includes 13 territorial communities with 162 settlements. As a percentage of the results of the study of the state of development of strategies for socio-economic development of communities of Kalush district we have the following situation: 54% of local communities have developed a strategy, 23% - strategies under development, and 23% of communities do not have a strategy. If we determine the reasons for this situation, the relationship between the date of UTC and the state of strategy development is not fully supported.

The assessment of strategies in terms of the state of development was focused on assessing the formation of strategic vision and goals, compliance with regulations governing the development of the region, as well as the availability of certain features and additional tools to successfully implement the strategy. It was also found that not all communities have a strategy as a comprehensive document, which reflects the long-term vision of socio-economic development of the community, and especially not all can find the prerequisites to increase investment attractiveness of united territorial communities. Given the limited resources and challenges, it is an important factor in ensuring the existence and sustainable development of the community on the basis of increasing their investment attractiveness.

Key words: strategy, socio-economic development, united territorial communities, UTC, community, strategy development, decentralization.

Вступ. Одним із важливих факторів досягнення успішної реалізації реформи децентралізації влади в Україні є забезпечення соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади. Вагоме значення у такій ситуації відіграє оцінка стану розробки стратегії соціально-економічного розвитку ОТГ.

За нашим спостереженням, практична діяльність менеджерів і керівників територіальних громад не відзначається ґрунтовним і систематичним проведенням аналітичних процедур щодо оцінки реального стану розробки стратегій соціально-економічного розвитку, що може бути зумовлено такими причинами, як: недосконалість методичної основи аналітичних процедур (тобто недостатній ступінь їх розробки), відсутність чітких, єдиних і регламентованих алгоритмів впровадження методичної основи у практику управлінської ланки громади, відсутність або не достатній рівень знань і навиків проведення таких аналітичних процедур, відсутність

або не достатній рівень збору необхідної інформації та формування відповідного інформаційного забезпечення (що передбачає не тільки саму інформацію, але й відповідні засоби для її збору, накопичення, аналізу та представлення). І цей ряд причин можна продовжувати.

Попри це, вважаємо за необхідне передусім провести оцінку сучасного стану розробки стратегій соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громад з метою виявлення слабких місць та формування підґрунтям для відповідної методичної основи.

Варто зауважити, що дослідженням розробки й реалізації стратегій соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад займалися науковці: Бородіна О.А., Ткачук А.Ф., Берданова О.В., Вакуленко В.М., Васильченко Г.В., Валентюк І.В., Парасюк І.Л. та інші. Застосування системного підходу щодо вивчення процесу розробки й реалізації стратегії на місцевому рівні простежується у великій кількості наукових публікацій. Зокрема, дослідження реалізації, моніторингу і оцінювання стратегії розвитку підприємництва в об'єднаних територіальних громадах проводили Родченко В. Б., Нечипоренко Я. Є. [1, с. 162]. Пеллепешин С. В. провів дослідження щодо розробки стратегії розвитку сільської громади, на прикладі Поторицької сільської ради [2]. Савельєва С. О. також звернула увагу на розробку стратегії розвитку громади [3]. У свою чергу, дослідник К. Лонтка вивчав проектування як базового інструменту розробки й реалізації місцевих стратегій і виокремлював три його рівні із урахування тривалості: до 3 років, до 10 років і до 20 років [4].

Постановка завдання. Як видно із наведеного, серед науковців немає єдиної позиції у складових елементах оцінки розробки стратегій, а більшу увагу зорієнтовано на процес розробки і реалізації стратегії, що із урахуванням сучасного стану потребує більш глибокого дослідження. Тому наше дослідження ми націлимо на здійснення оцінки стану розробки стратегій розвитку територіальних громад на прикладі Калуського району на основі порівняльного та контент-аналізу з метою виявлення реального стану розробки стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад на засадах підвищення інвестиційної привабливості та в умовах реалізації реформи децентралізації.

Результати. У результаті проведених досліджень встановлено, що здійснення практичної діяльності об'єднаних територіальних громад з надання адміністративних послуг на місцевому рівні обумовлює необхідність врахування їх специфічних умов формування при розробці стратегії соціально-економічного розвитку ОТГ, науковим підґрунтям якої є концепція сталого розвитку, яка висуває нові вимоги до її проведення, а також необхідність врахування засад підвищення інвестиційного потенціалу громади.

Така діяльність, яка має бути орієнтована на інвестиції та інновації, необхідно спрямовувати на обґрунтоване визначення як стратегії економічного розвитку ОТГ через подальший розвиток виробництва продукції, робіт, послуг; так і стратегії екологічного розвитку орієнтованої на покращення природоохоронної діяльності та стратегії соціально політики, через підвищення рівня купівельної спроможності населення громади [5, с. 38; 6]. Світові інтеграційні та глобалізаційні процеси вимагають реалізації ідеї сталого розвитку, під яким необхідно розуміти як загальну концепцію щодо важливості забезпечення рівноваги між задоволенням потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі [5, с. 38; 7].

З метою отримання інформації про реальний стан розробки стратегій соціально-економічного розвитку ОТГ за умов реалізації реформи децентралізації, вважаємо за необхідне провести передусім оцінку стану стратегій громад на прикладі Калуського

району Івано-Франківської області. Так, Урядом 17.07.2020 р. ухвалено постанову [8], відповідної до якої до Калуського району увійшло 13 територіальних громад із 162 населеними пунктами. Для встановлення реального стану розробки стратегій нами проведено емпіричне дослідження, у результаті якого інформацію систематизовано у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

**Оцінка стану розробки стратегій розвитку територіальних громад
Калуського району**

Table 1

**Assessment of the state of development of strategies for the development of
territorial communities of Kalush district**

Назва територіальної громади	Дата створення громади	Розроблено стратегію	Стратегія у стадії розробки	Немає стратегії
Болехівська	12 червня 2020 р.		+	
Брошнів-Осадська	30 липня 2017 р.	+		
Верхнянська	20 серпня 2015 р.	+		
Вигодська	2 серпня 2018 р.		+	
Витвицька	6 вересня 2016 р.	+		
Войнилівська	26 вересня 2017р.			+
Долинська	27 грудня 2018 р.	+		
Дубівська	16 травня 2019 р.			+
Калуська	7 серпня 2019 р.	+		
Новицька	9 серпня 2018 р.	+		
Переґінська	12 червня 2020 р.			+
Рожнятівська	12 червня 2020 р.		+	
Спаська	12 вересня 2017р.	+		
Разом у % відношенні до загальної кількості ТГ району	-	54%	23 %	23%

Джерело: складено автором.

Із наведених даних видно, що 7 територіальних громад (Брошнів-Осадська, Верхнянська, Витвицька, Долинська, Калуська, Новицька, Спаська громади) можна відмітити такими, що мають у наявності розроблену стратегію розвитку власних громад. При цьому, у 3 територіальних громадах (Болехівській, Вигодській, Рожнятівській) стратегії перебувають на стадії розробки. Із 13 у 3 територіальних громадах (Войнилівській, Дубівській, Переґінській) ще не має ні проєктів, ні розроблених стратегій розвитку територіальних громад. Така ситуація у цілому засвідчує, що територіальні громади дещо працюють над власними стратегіями розвитку, хоча не всі однозначно. На сучасному етапі такі дії щодо розробки стратегій вважаються життєво необхідним для забезпечення сталого розвитку громад і врахування необхідності підвищення їх інвестиційного потенціалу.

У процентному співвідношенні результатів дослідження стану розробки стратегій соціально-економічного розвитку громад Калуського району маємо наступну ситуацію:

54% територіальних громад мають розроблену стратегію, 23 % - стратегії на стадії розробки, та 23% громад ще не має в наявності розробленої стратегії. Якщо визначати причини такої ситуації, то залежність між датою створення ОТГ та станом розробки стратегії не в повній мірі підтримується. Так, ОТГ, які створені в період з 2015 р. по 2019 р., то із 10 громад не мають розробленої стратегії 2, а перебуває на стадії розробки 1 стратегія (так, Войнилівська громада створена 26 вересня 2017 р. та Дубівська громада – 16 травня 2019 р. і не мають розробленої стратегії). Попри це, із трьох громад, які створені у 2020 р. 2 громади перебувають на стадії розробки стратегій, а 1 не має стратегії, що можна пояснити тим, що ці громади створені не так давно і у період пандемії, що ускладнює забезпечення ефективної роботи громад над розробками власних соціально-економічних стратегій розвитку на засадах підвищення їх інвестиційного потенціалу.

Відмітимо, що нами виокремлено основні етапи формування стратегії соціально-економічного розвитку ОТГ на засадах підвищення інвестиційного потенціалу: організаційний, аналітичний, проєктувальний та імплементаційний. З урахуванням цього, вважаємо за необхідне провести діагностику стану розробки стратегій соціально-економічного розвитку громад Калуського району застосовуючи прийоми порівняльного та контент-аналізу: Брошнів-Осадської селищної територіальної громади, Верхнянської сільської територіальної громади, Витвицької сільської територіальної громади, Долинської міської територіальної громади, Калуської міської територіальної громади, Новицької сільської територіальної громади, Спаської об'єднаної територіальної громади.

Розпочнемо із Брошнів-Осадської селищної територіальної громади. Вивчення розробленої ОТГ стратегії дав змогу встановити, що стратегічна мета цієї громади полягає в місцевому економічному розвитку території та стійкий ріст добробуту населення громади. Пріоритетними напрямками є: місцевий економічний розвиток, комфортний та безпечний життєвий простір, партнерство та співпраця, розвиток громадських інституцій та соціальний діалог [9]. Також виокремлено стратегічні цілі для громади (рис. 1).

Встановлено, що Брошнів-Осадська стратегія розвитку відповідає нормативним документам, які регламентують просторовий і регіональний розвиток Івано-Франківської області таким, як: «Стратегія розвитку Івано-Франківської області на період до 2021-2027 роки» [10], «Комплексна регіональна цільова програма розвитку туризму в області на 2016-2020 роки» [11].

Варто зауважити, що реалізацію стратегії розвитку цієї громади розділено на 3 етапи (2019-2021 рр., 2022-2024 рр., 2025-2028 рр.) із ціллю ідентифікації пріоритетності упровадження проєктів.

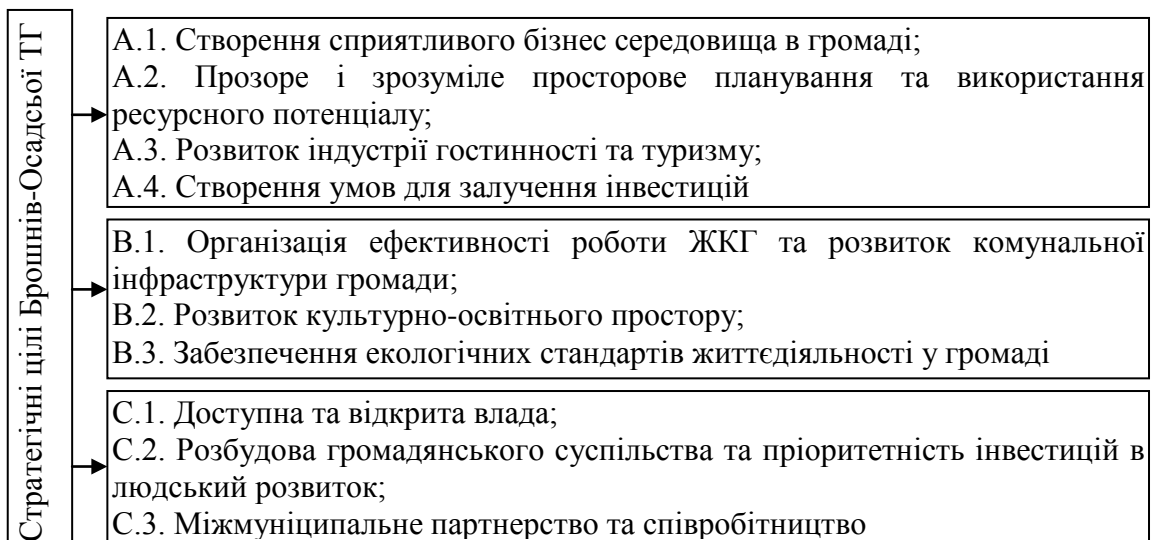

Рис. 1. Стратегічні цілі Брошнів-Осадської ТГ

Fig. 1. Strategic goals of Broshniv-Osadsoi TC

Джерело: складено на основі [9].

Вивчення стратегії розвитку Брошнів-Осадської селищної територіальної громади дало змогу виявити, що виокремлені стратегічні напрями подальшого розвитку зумовлюють потребу в розробці відповідного механізму мобілізації й використання різних видів ресурсів з метою забезпечення реалізації інвестиційного потенціалу громади. При цьому, наявність виокремлених цілей засвідчує про намір місцевої влади здійснювати власну політику на принципах прозорості (транспарентності), публічності й підзвітності [9].

У результаті вивчення Стратегії сталого розвитку Верхнянської об'єднаної територіальної громади на 2017-2027 рр. [12], встановлено, що стратегічним баченням розвитку цієї територіальної громади є формування високодуховної, культурної, із розвиненою інфраструктурою та екологічно чистим навколишнім середовищем громади. У цьому контексті, виокремлено наступні стратегічні цілі громади: розвиток місцевої економіки; покращення якості життя; збільшення суспільного потенціалу та громадської активності мешканців; забезпечення доступу до якісних соціальних і медичних послуг [12].

Слід відмітити, що розроблена стратегія сталого розвитку Верхнянської ОТГ відповідає нормативним документам, які регламентують просторовий та регіональний розвиток Івано-Франківської області.

Здійснивши діагностику вищезазначеної стратегії сталого розвитку громади виявлено, що з метою її реалізації створено систему моніторингу, сформовано деталізований план функціонування, до процесу реалізації стратегії долучено Калуську районну раду й її організаційні структурні підрозділи, Івано-Франківську обласну раду та ОДА, місцеві громадські організації та неурядові організації національного і міжнародного рівня [12].

Вивчення Стратегії розвитку Витвицької об'єднаної територіальної громади на 2019-2027 рр. [13], дало змогу виявити, що стратегічне бачення вказаної громади полягає у наступному: Витвицька ОТГ – європейська культурна територія з дотриманням бойківських традицій, екологічно чистим навколишнім середовищем, сприятливими умовами для родинного фермерства та малого підприємництва, громада, яка дбає про теперішні та прийдешні покоління. Також виокремлено такі стратегічні

цілі, як: стійкий розвиток економіки; розвиток туристично-рекреаційної сфери; розвиток сільських територій; розвиток людського капіталу.

Варто зауважити, що план імплементації стратегії має 36 проектних ідей, до котрих розроблено орієнтовний фінансовий план. Крім цього, сформовано постійно діючий Комітет з управління впровадженням стратегічного плану, що вказує на відповідальність органів місцевої влади перед населенням громади [13].

У Стратегії розвитку Долинського субрегіону на період до 2027 р. [14], затвердженої Долинською міською радою сформовано наступні стратегічні напрями:

- економічно розвинена територія з потужним сучасним промисловим комплексом та екологічно чистим сільським господарством;
- територія з розвиненим туристично-оздоровчим комплексом та високим рівнем туристично-оздоровчих послуг;
- територія розвинутої інфраструктури та високого стандарту соціальних послуг.

Сформоване стратегічне бачення розвитку Долинського субрегіону корелює із виокремленими стратегічними напрямками. Відмітимо, що розроблена стратегія відповідає нормативним документам, які регламентують питання просторового та регіонального розвитку Івано-Франківської області. Також варто зауважити, що створено постійно діючий Комітет з управління впровадженням Стратегії та було розроблено План заходів реалізації Стратегії розвитку Долинського субрегіону [14].

Дослідження Стратегії розвитку Калуської міської територіальної громади на 2022-2030 роки дало змогу встановити [15], що головною місією даної громади є створювати можливості для реалізації індустріального потенціалу Калуської громади, забезпечити належний рівень добробуту, самореалізації, безпеки, прав та свобод кожного мешканця. Цінністю громади є людина. У стратегії визначено політики Калуської МТГ, що направляють дії на досягнення стратегічних цілей громади при виконанні конкретних задач (рис. 2).

Ціннісним у розробленій стратегії громади є те, що встановлено зв'язок між виокремленими її стратегічними політиками, програмами та цілями сталого розвитку. Також у межах наведеної стратегії розроблено 14 стратегічних програм, план дій поділено на три етапи (2022-2023рр., 2024-2025 рр., 2026-2030 рр.) та зроблено декомпозицію стратегічних політик на цілі з допомогою розробки дерева цілей стратегія Калуської МТГ 2030 р.

Слід відмітити, що стратегія розвитку Калуської територіальної громади відповідає нормативним документам щодо просторового та регіонального розвитку Івано-Франківської області [15].

Новицька сільська територіальна громада розробила документ «Місія, цілі та бачення Стратегічного розвитку Новицької ОТГ» [16], де визначила, що місією громади є: забезпечення добробуту, доступності та високої якості життя теперішнього і майбутніх поколінь на засадах сталого розвитку. Також визначено такі стратегічні цілі: підвищення економічної спроможності громади; створення сприятливого життєвого простору; підвищення активності жителів громади [16].

Стратегічне бачення громада сформувала наступне: «Новицька сільська об'єднана територіальна громада – спроможна та приваблива громада, із розвинутою інфраструктурою, у якій надаються якісні послуги її мешканцям. Територія сприятлива для ведення малого та середнього бізнесу, розвитку екологічного сільського господарства. Громада затишна та комфортна для проживання і відпочинку. Громада активних та щирих людей, які прагнуть змін».

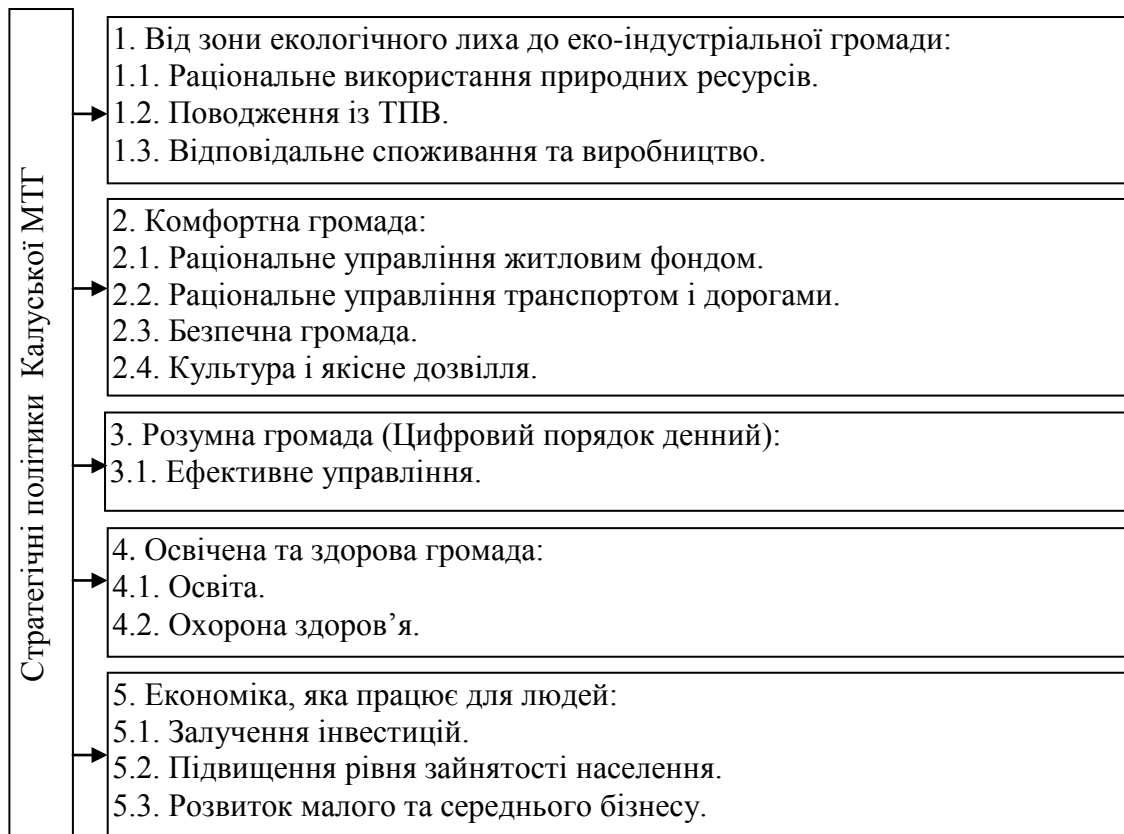

Рис. 2. Стратегічні політики Калуської МТГ

Fig. 2. Strategic policies of Kalush MTC

Джерело: складено на основі [15]

Спаська територіальна громада розробила Стратегічний план розвитку Спаської сільської ради об'єднаної територіальної громади на період 2020-2027 рр. [17], у якому визначила стратегічне бачення власної громади – приваблива для гідного життя та цікавої добре оплачуваної роботи, поєднання зеленого туризму з підприємництвом, сприяння розвитку бізнесу та збереження екології. Виокремлено такі стратегічні цілі громади: економічно спроможна громада; громада з розвинутою інфраструктурою та системою якісних послуг; громада гостинних та активних людей.

Вивчивши вищенаведену стратегію розвитку Спаської сільської ради об'єднаної територіальної громади виявлено, що для її імплементації сформовано систему моніторингу, розроблено план реалізації, складено орієнтовний фінансовий план. Також особливим є те, що розроблено Каталог інвестиційних проектів місцевого розвитку Спаської сільської ради ОТГ [17].

Варто відмітити, що місцеві та державні органи влади є головним рушійним важелем, оскільки вони наділені повноваженнями, які допомагають імплементації стратегій соціально-економічного розвитку громад та успішного досягнення запланованих цілей на засадах підвищення інвестиційного потенціалу ОТГ. Вказані процеси зумовлюють вплив на усі сфери життєдіяльності громади, і з метою їх оптимізації доцільно поглиблювати такого типу аналітичні дослідження [18; 19].

У контексті отриманих результатів можна стверджувати, що розвиток кожної сфери сталого розвитку на рівні окремої ОТГ уможливується через застосування сучасних методик управління, які відповідатимуть за інформаційні запити керівництва

у межах виокремлених завдань. Так, якщо керівництво ОТГ зорієнтоване на навколишнє середовище (зберегти навколишнє природне середовище для майбутніх поколінь, оптимізувати процес використання ресурсів, зменшити шкідливі викиди в атмосферу, здійснити переробку твердих побутових відходів), то у цьому випадку доцільно скористатися еколого-орієнтованим управлінням; якщо керівництво орієнтоване на соціальну сферу (поліпшити добробут, соціальні умови життя населення ОТГ, сприяти задоволенню потреб населення), то доцільно обрати систему управління якістю; а якщо орієнтоване на економічну сферу (забезпечити економічне зростання ОТГ, зростання добробуту громадян, подолання бідності), то доцільно обрати систему вартісно-орієнтованого управління [5; 20].

Висновки. Таким чином, проведена оцінка стратегій у частині стану розробки була зорієнтована на оцінку сформованості стратегічного бачення та цілей, відповідності нормативним документам, які регламентують розвиток регіону, а також наявності певних особливостей й додаткових інструментів (фінансових планів, планів заходів, дерева цілей, дорожніх карт, каталогу інвестиційних проектів та ін.), що сприятимуть успішній реалізації стратегії. Також виявлено, що не у всіх громадах є сформована стратегія як комплексний документ, у якому відображено перспективне бачення соціально-економічного розвитку громади, а тим більше не у всіх можна віднайти передумови, для забезпечення підвищення інвестиційної привабливості об'єднаних територіальних громад, що в сучасних умовах обмеженості ресурсів та викликів, переконані, є важливим чинником забезпечення існування й сталого розвитку громади (розвиток інфраструктури, реалізація різних у тому числі соціальних проектів, підвищення задоволеності умовами проживання населенням громади). На наступних етапах нашого дослідження проведемо оцінку відповідності стратегічних цілей соціально-економічного розвитку територіальних громад із глобальними цілями сталого розвитку.

1. Родченко В. Б., Нечипоренко Я. Є. Реалізація, моніторинг і оцінювання стратегії розвитку підприємництва в об'єднаних територіальних громадах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 19, ч. 2. С. 162-166.
2. Пеліпишин С. В. Розробка стратегії розвитку сільської громади, на прикладі Поторицької сільської ради. 2020. URL : <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/33643/1/%d0%9a%d0%a0%d0%9c%20%d0%9f%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d0%bf%d0%b8%d1%88%d0%b8%d0%bd%20%d0%a1..pdf>. (дата звернення: 5.05.2022).
3. Савельєва С. О., Касич А. О. Розробка стратегії розвитку громади. 2020. URL : https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18720/1/DOMIN2021_P128-130.pdf. (дата звернення: 5.05.2022).
4. Лонтка К. Стратегічне планування. Суми / Люблін. Ч. 2. 5.12.2012. SUMYNEWS. URL : <http://www.sumynews.com>.
5. Пилипів Н. І., П'ятничук І. Д., Сологуб С. І. Концепція соціальної відповідальності ОТГ у контексті сталого розвитку. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Економіка*. 2018. С. 36-42.
6. Пилипів Н. І., П'ятничук І. Д., Сологуб С. І. Роль стратегії соціально-економічного розвитку ОТГ в контексті зміни підходів до регіонального розвитку в Україні. *Вісник. Миколаївський національний аграрний університет*. 2021. URL : <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10259/1/53-55.pdf> (дата звернення: 5.05.2022)..
7. Пилипів Н. І., П'ятничук І. Д., Сологуб С. І. Класифікація стратегій соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2020. Vol. 7, №. 3. Pp. 27-35. URL : <http://journals.pnu.edu.ua> (дата звернення: 5.05.2022)..
8. Про утворення та ліквідацію районів : Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 р. № 807-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>.
9. Стратегія розвитку Брошнів-Осадської об'єднаної територіальної громади Івано-Франківської області на період до 2028 року. URL : <https://broshniv.info/wp-content/uploads/dodatok-do-rishennya-347-142018.pdf>. (дата звернення: 5.05.2022).

10. Стратегія розвитку Івано-Франківської області на період до 2021-2027 роки. URL : <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/ivano-frankivska-strategiya-rozvytku-ivano-frankivskoyi-oblasti-na-2021-2027-roky.pdf> (дата звернення: 5.05.2022)..
11. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#Text> (дата звернення: 5.05.2022)..
12. Стратегія сталого розвитку Верхнянської об'єднаної територіальної громади на роки 2017-2027. URL : <https://dosvit.org.ua/wp-content/uploads/2020/04/3f7d2da06861b843d46de48c656e9b09.pdf> (дата звернення: 5.05.2022)..
13. Стратегія розвитку Витвицької об'єднаної територіальної громади Івано-Франківської області на період до 2028 року. URL : <https://vytvyska-gromada.gov.ua/news/1617188719/> (дата звернення: 5.05.2022)..
14. Стратегія розвитку Долинської об'єднаної територіальної громади Івано-Франківської області на період до 2028 року. URL : <http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Dolyna-Subregion-Development-Strategy.pdf> (дата звернення: 5.05.2022)..
15. Стратегія розвитку Калуської об'єднаної територіальної громади Івано-Франківської області на період до 2028 року. URL : <https://kalushcity.gov.ua/news/strategiyi-rozvitku-kaluskoji-miskoji-teritorialnoji-gromadi-na-2022-2030-roki> (дата звернення: 5.05.2022)..
16. Стратегія розвитку Новицької об'єднаної територіальної громади Івано-Франківської області на період до 2028 року. URL : <https://novotg.gov.ua/news/1591264300/> (дата звернення: 5.05.2022)..
17. Стратегічний план розвитку Спаської об'єднаної територіальної громади на період 2020-2027 рр. URL : <http://spaska.gromada.org.ua/news/1576229834/> (дата звернення: 5.05.2022)..
18. Сітнікова Н. П. Досвід стратегічного планування сталого розвитку у країнах Європейського союзу. 2012. URL : http://www.economy.in.ua/pdf/11_2012/5.pdf (дата звернення: 5.05.2022)..
19. Берданова О., Вакуленко В. Стратегічне планування місцевого розвитку : практичний посібник /Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». К. : ТОВ «Софія-А». 2012. 88 с.
20. Торкатюк В.І. Сталий розвиток територій : Основні науково-теоретичні підходи до визначення та сутність поняття. *Бізнес-інформ*. 2009. № 4. С. 127-130.

References

1. Rodchenko, V.B., and Y.E. “Nechiporenko mplementation, monitoring and evaluation of business development strategy in the united territorial communities.” *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, no. 19, 2018, pp. 162-166.
2. Pelepyshyn, S.V. “Development of rural community development strategy, on the example of Potorytsia village council.” 2020. Repository of Ternopil National Technical University named after Ivan Pulyuy, <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/33643/1/%d0%9a%d0%a0%d0%9c%20%d0%9f%d0%b5%d0%bb%d0%b8%d0%bf%d0%b8%d1%88%d0%b8%d0%bd%20%d0%a1..pdf>. Accessed 5 May 2022
3. Savelieva, S.O., and A.A. Kasich. “Development of community development strategy. 2020.” Electronic Repository Kyiv National University of Technologies and Design, er.knugd.edu.ua/bitstream/123456789/18720/1/DOMIN2021_P128-130.pdf.
4. Lontka, K. *Strategic planning*. Sumy, Lublin. 2012. SUMYNEWS, www.sumynews.com. Accessed 5 May 2022
5. Pylypiv, N.I., Pyatnychu, I.D., and S.I. Sologub. “The concept of social responsibility of OTG in the context of sustainable development.” *Bulletin of the Precarpathian University*, 2018, pp. 36-42.
6. Pylypiv, N.I., Pyatnychuk, I.D., and S.I.Sologub. “The role of the strategy of socio-economic development of OTG in the context of changing approaches to regional development in Ukraine.” *Herald. Mykolayiv National Agrarian University*. 2021, dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10259/1/53-55.pdf. Accessed 5 May 2022
7. Pylypiv, N.I., Pyatnychuk, I.D., and S.I. Sologub. “Classification of strategies for socio-economic development of united territorial communities.” *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, no. 3, 2020, pp. 27-35, journals.pnu.edu.ua. Accessed 5 May 2022
8. On the formation and liquidation of districts: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine of 17.07.2020 № 807-IX. The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text. Accessed 5 May 2022
9. “Strategy of development of Broshniv-Osadska united territorial community of Ivano-Frankivsk region for the period till 2028.” Official Website of Broshniv-Osad Territorial Community, broshniv.info/wp-content/uploads/dodatok-do-rishennya-347-142018.pdf.
10. “Development strategy of Ivano-Frankivsk region for the period up to 2021-2027.” Minregion, www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/ivano-frankivska-strategiya-rozvytku-ivano-frankivskoyi-oblasti-na-2021-2027-roky.pdf. Accessed 5 May 2022

11. On approval of the Concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 01.04.2014 . № 333. The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#Text. Accessed 5 May 2022
12. "Strategy of sustainable development of the Verkhnyansk united territorial community for the years 2017-2027." Official Verkhnyanska village united territorial community, 3f7d2da06861b843d46de48c656e9b09.pdf (dosvit.org.ua).
13. "Strategy of development of Vytvytsia united territorial community of Ivano-Frankivsk region for the period up to 2028." Vytvytska-gromada, vytvytska-gromada.gov.ua/news/1617188719/. Accessed 5 May 2022
14. "Strategy of development of Dolyna united territorial community of Ivano-Frankivsk region for the period up to 2028." Official Website of Dolyna City Council, pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Dolyna-Subregion-Development-Strategy.pdf. Accessed 5 May 2022
15. "Development Strategy of the Kalush United Territorial Community of Ivano-Frankivsk Region until 2028." Official Website of Kaluga City Council, kalushcity.gov.ua/news/strategiyi-rozvitku-kaluskoymiskoyi-teritorialnoyi-gromadi-na-2022-2030-roki. Accessed 5 May 2022
16. "Strategy for the development of the Novytsia united territorial community of Ivano-Frankivsk region for the period up to 2028." Official Site Novice Territorial Community, novotg.gov.ua/news/1591264300/. Accessed 5 May 2022
17. "Strategic plan for the development of the Savior united territorial community for the period 2020-2027." Назва платформи де є ресурс, spaska.gromada.org.ua/news/1576229834/. Accessed 5 May 2022
18. Sitnikova, N.P. "Experience of strategic planning of sustainable development in the European Union." 2012. *Economy and state*, www.economy.in.ua/pdf/11_2012/5.pdf. Accessed 5 May 2022
19. Berdanova, O., and V.Vakulenko. *Strategic planning of local development: a practical guide*. Swiss-Ukrainian project «Support to decentralization in Ukraine – DESPRO», 2012.
20. Torkatyuk, V.I. "Sustainable development of territories: Basic scientific and theoretical approaches to the definition and essence of the concept." *Business inform*, no. 4, 2009, pp. 127-130.

УДК 330.341.1:336.22

doi: 10.15330/apred.2.18.56-64

Сус Т.Й.

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ РЕГІОНУ

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: 0342752351,
e-mail: taras.vik@ukr.net,
ORCID ID: 0000-0003-0374-3849

Анотація. Розглянуто сучасні підходи до оцінки ефективності фінансування інноваційного розвитку. Зазначено, що в сучасній світовій практиці спостерігається використання широкого спектру показників, які оцінюють рівень інноваційного розвитку та вплив на нього різноманітних факторів. Сучасна інноваційна політика та її фінансування формується під дією неоднорідності інноваційного потенціалу, необхідності диференційованого підходу до кожного регіону, певних територіальних утворень всередині регіону, що пов'язано з природно-кліматичними умовами, рельєфом місцевості та спеціалізацією аграрного виробництва.